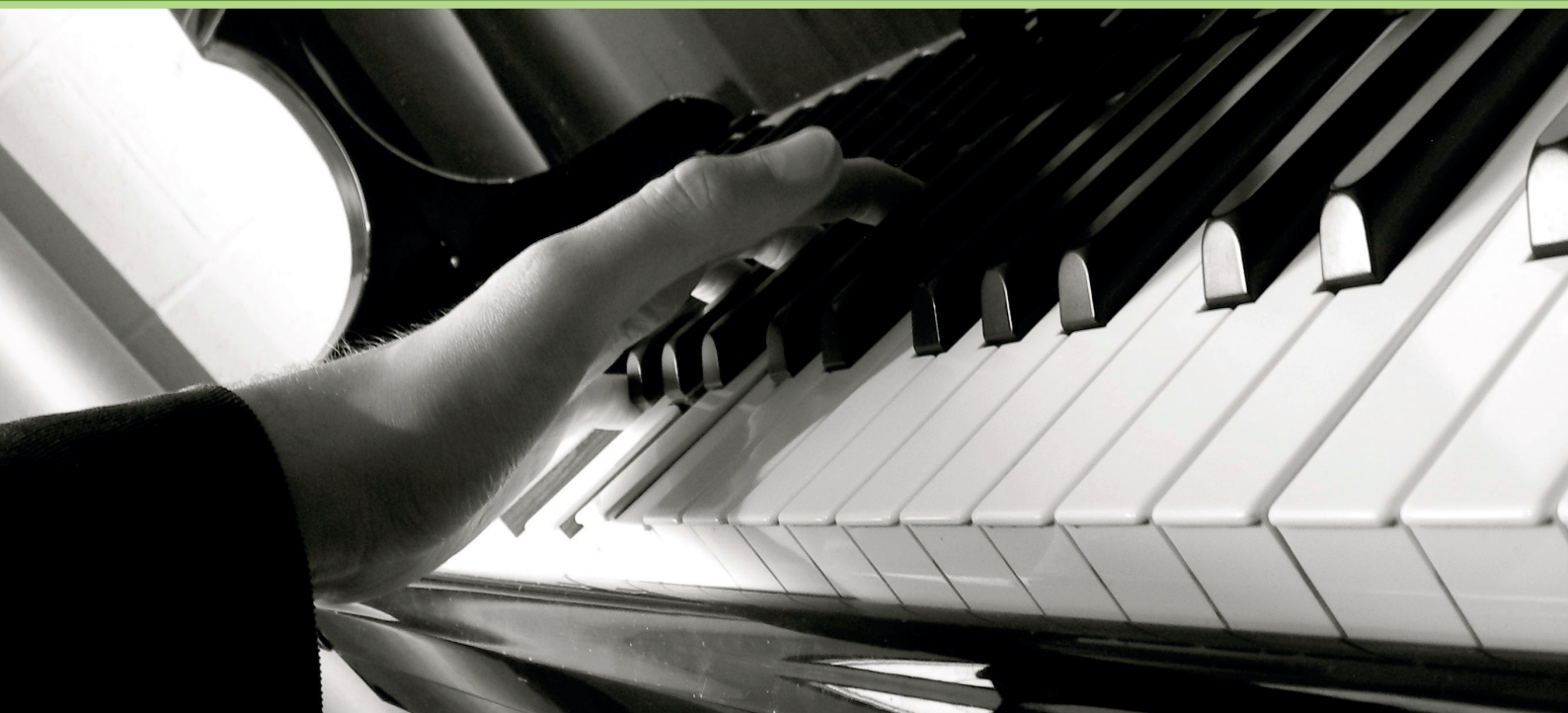




*MUSIIKKIA
LAULAEN JA
KIRJOITTAEN 1*



KALEVI HAMPINEN

Musiikin oppikirjat

Musiikkia laulaen ja kirjoittaen oppikirjasarja 1, 2 ja 3 uudistettiin 2015.

Ennen vuotta 2015 julkaistuihin kirjoihin on tehty muutoksia saatujen palautteiden perusteella.

1. Nuottikuvia on suurennettu tehtäväosissa kirjoittamisen helpottamiseksi.
2. 1 ja 2 kirjan *lauluharjoituksissa* on elävän musiikin sävelmä, johon harjoitukset perustuvat. Soinnut melodian yläpuolella tuovat elävyyttä ja niiden avulla voidaan säestää oppilaita.
3. *Ohjelmistoa*-osan sivujen kansanlaulujen ja säveltäjien esimerkit vahvistavat opittuja harjoituksia.
4. *Rytmiharjoituksissa* käytetään yhdenmukaisia rytminimiä.
5. *Musiikin teorian sovelluksia elävään musiikkiin* -osa tukee soveltamista käytäntöön.
6. Uusina harjoituksina on lisätty soittotehtäviä ylläolevien asioiden musisoimiseen.

Musiikkia laulaen ja kirjoittaen 2:een on edellä olevien muutoksien lisäksi liitetty soinnut kitaran otetaulukko-ottein.

Kitaransoittoon on erillinen kirja, **Musiikkia vapaasti kitaralla**, joka paneutuu enemmän säestämiseen sekä eri tyylisuuntien opiskeluun.

Musiikkia laulaen ja kirjoittaen 3 ja **Musiikkia vapaasti kitaralla** kirjat yhdessä tukevat *musiikin perusteiden* opiskelua kitaran kanssa.

2015 julkaistiin myös kirja:

Musiikin perusteita pianoa soittaen.

Tämä kirja on tarkoitettu rinnakkaismaterიაaliksi opiskeltaessa *musiikin perusteita* sekä opettajan oppaaksi.

Seuraavalla sivulla on kirjojen ISBN-numerot, sekä tilaustiedot.

Myös näytesivuja kirjoista 1,2 ja 3 ja **Musiikin perusteita pianoa** soittaen on liitetty tähän esitteeseen kirjojen sisällöstä.

Kalevi Hampinen

Musiikin oppikirjat

Musiikkia laulaen ja kirjoittaen 1, 2 ja 3 ovat jaettu musiikin eri osa-alueisiin.

1. Kertaustehtävät edellisestä kirjasta. (Ei koske kirja 1).
2. Musiikin teoriatehtävät osa-alue.
3. Säveltäjäpailun osa-alue.
4. Rytmiharjoitusten osa-alue.
5. Ohjelmistoa. (Kansanlauluja, säveltäjien esimerkkejä).
6. Kertaustehtäviä.
7. Musiikin teorian sovelluksia elävään musiikkiin.
8. Soittoharjoituksia (Kosketinsoittimilla tai omalla instrumentilla).

Kirjan sivujen oikeaan yläkulmaan on merkitty osa-alue, mistä sivu on otettu. Huom! Tämä teksti on vain tämän esitteen sivuissa, ei varsinaisissa kirjojen sivuissa.

Harjoitusohjeita

Opiskelijat voivat soittaa myös melodioita soittoharjoituksina esim. kosketinsoittimella.

1. Oikea käsi soittaa melodiaa.
2. Vasen käsi soittaa sointumerkeissä olevaa kirjainmerkinnän säveltä, joka on f-avaimella nuotein merkitty viivastolle.
3. Sivulla 88 - 90 on *malleja* ja *harjoitusohjeita* soittamiseen (kirja 1).

Musiikkia laulaen ja kirjoittaen 1, 2, ja 3 ISBN-numerot:

| | |
|----------------|-------------------|
| Kirja 1 | 978-952-7138-00-7 |
| Kirja 2 | 978-952-7138-11-3 |
| Kirja 3 | 978-952-7138-20-5 |

| | |
|--|-------------------|
| Musiikin perusteita pianoa soittaen | 978-952-7138-70-0 |
|--|-------------------|

Yhteistiedot

| | |
|----------------|--|
| Kustantaja: | Tmi Avecan |
| Yhteishenkilö: | Erkki Kivinen |
| Puhelin: | 046 609 1660 |
| Sähköposti: | info@avecan.fi |
| Kotisivu: | avecan.fi |

Sisällysluettelo (Kirja 1)

Alkusanat

MUSIIKIN TEORIAA

| | |
|---|----|
| Nuottiviivasto, apuviivat, g-avain..... | 5 |
| Nuottien nimet ja aika-arvot sekä taukojen nimet ja aika-arvot | 6 |
| <i>Tehtäviä</i> | 7 |
| Duuriasteikko, C-duuri | 8 |
| Etumerkit: Alennusmerkki, ylennysmerkki ja palautusmerkki | 9 |
| F-duuri , etumerkkien vaikutus, transponointi ja tahtiosoitus..... | 10 |
| Oktaavialat | 11 |
| G-duuri | 12 |
| <i>Tehtäviä</i> | 13 |
| B-duuri | 14 |
| Nuottiavaimet, <i>g-avain</i> ja <i>f-avain</i> , oktaavialat g- ja f-avaimella... | 15 |
| D-duuri (Pisteellinen 1/4 + 1/8 nuotti | 16 |
| Intervallit | 17 |
| Molliasteikko (Luonnollinen molliasteikko) | 18 |
| Rinnakkaissävellajit | 19 |
| C - F - G - B - ja D - duurien rinnakkaiset mollit | |
| Intervallilaulu duurissa sekä tehtäviä | 20 |
| Intervallilaulu mollissa sekä tehtäviä | 21 |
| Kolmisoinnut (Duuri ja mollikolmisointu) | 22 |
| <i>Tehtäviä</i> | 23 |
| Asteikot ja etumerkinnot (kertausta) sekä kvinttiympyrä | 24 |
| <i>Musiikkisanastoa</i> | 25 |
| Harjoituskoe | 26 |

SÄVELTAPAILUHARJOITUKSIA

| | |
|-------------------------|----|
| <i>Käsimerkit</i> | 28 |
|-------------------------|----|

Harjoituslaulut:

| | |
|---|----|
| Satu Meni Saunaan | 29 |
| Kolmisoinnun laulaminen | 30 |
| Jänis Istui Maassa | 31 |
| Hämähäkki | 32 |
| Koska Meitä Käsketään (<i>Tuiki, tuiki tähtönen</i>) | 33 |
| Jaakko Kultra | 34 |
| Ratiriti Ralla | 35 |
| Punapaula | 36 |
| Tula Tullalla | 37 |
| Piiri Pieni Pyörä | 38 |
| Nokipoika | 39 |
| Suvivirsi | 40 |
| Elefantti Marssi | 41 |

Sisällysluettelo (Kirja 1)

| | |
|--|---------|
| Pajupilli | 42 |
| Maan Korvessa Kulkevi Lapsosen Tie | 43 |
| Synnyinmaan Laulu | 44 |
| Tuku, Tuku Lampaistani | 45 |
| Paimenen Syyslaulu | 46 |
| | |
| Asteikkoharjoituksia | 47 |
| Kaanoneita duurissa 1 | 48 |
| Kaanoneita duurissa 2 | 49 |
| Kaksiäänisiä lauluja | 50 |
| Rytmiosastossa käytettäviä rytmejä luentatavuin | 52 |
| | |
| RYTMIHARJOITUKSIA | |
| | |
| Nuottien aika-arvot (taulukko) | 53 |
| Neljäsosa ja kahdeksasosanuotti | |
| Puolinuotti ja neljäsosatauko | 54 |
| Kuudestoistaosanuotti | 55 |
| Pisteellinen neljäsosanuotti ja kahdeksasosanuotti | 56 |
| Kahdeksasosatauko | 57 |
| Kokotauko ja puolitauko | 58 |
| Kohotahti ja synkooppi | 59 |
| Rytmiharjoituksia | 60 |
| Lauletaan ja kuunnellaan intervaleja | 62 |
| | |
| OHJELMISTOA | 63 - 70 |
| | |
| Nuottiviivasto | 72 |
| | |
| KERTAUSTEHTÄVIÄ | 73 -76 |
| | |
| Kertausta | 77 |
| Lisätehtäviä 1 | 78 |
| Lisätehtäviä 2 | 79 |
| | |
| MUSIIKIN TEORIAN SOVELLUTUKSA ELÄVÄÄN MUSIIKKIIN | |
| | |
| <i>Teorian sovellutuksia elävään musiikkiin</i> | 80 - 87 |
| | |
| Basson kirjoittaminen sointujen mukaan 1 | 88 |
| Basson kirjoittaminen sointujen mukaan 2 | 89 |
| Basson kirjoittaminen sointujen mukaan 3 | 90 |
| | |
| Oktaavialat pianon koskettimilla | 91 |
| Nuottiviivasto | 92 - 93 |

Musiikin teoriaa 3

TEHTÄVIÄ

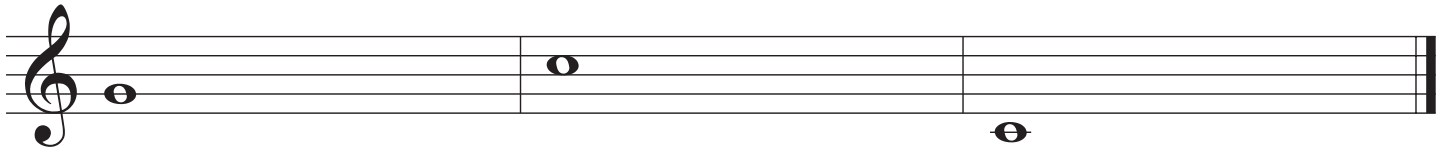
Musiikin teoria (osa-alue)
Kirja 1

Harjoitellaan piirtämään kokonuottia (1/1).

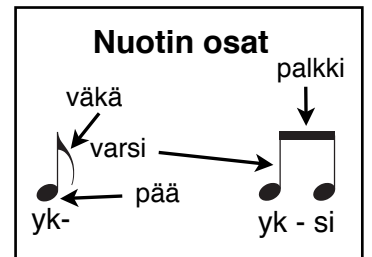
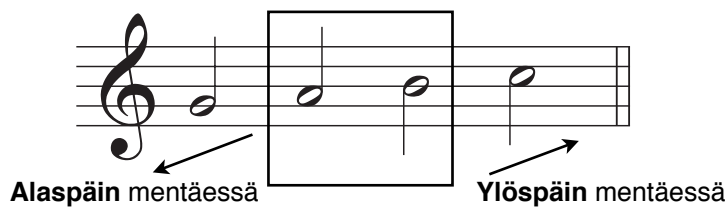
1 a) 2. viivalle

b) 3. väliin

c) 1. ala-apuviivalle



Huom! **Nuotin varsi** vedetään 2. välistä **ylöspäin** nuotin oikealta puolen **alaspäin** mentäessä. **Nuotin varsi** vedetään 3. viivalta **alaspäin** nuotin vasemmalta puolen **ylöspäin** mentäessä.



Harjoitellaan piirtämään puolinuottia (1/2). Huomioi nuotin varsien suunta viivastolla.

2 a) 3. viivalle

b) 4. väliin

c) 1. ylä-apuviivalle

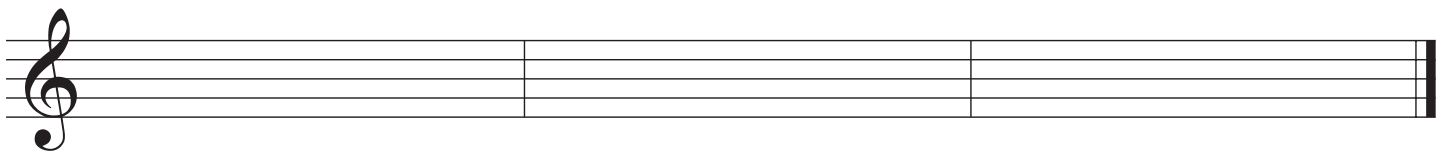


Harjoitellaan piirtämään neljäsosanuottia (1/4). Huomioi nuotin varsien suunta viivastolla.

3 a) 3. viivalle

b) 3. väliin

c) 2. ala-apuviivalle



Harjoitellaan piirtämään kahdeksasosanuottia (1/8).

4 a) 2. ja 4. viivalle ilman palkkia
(Nuotin pää, varsi ja väkä).

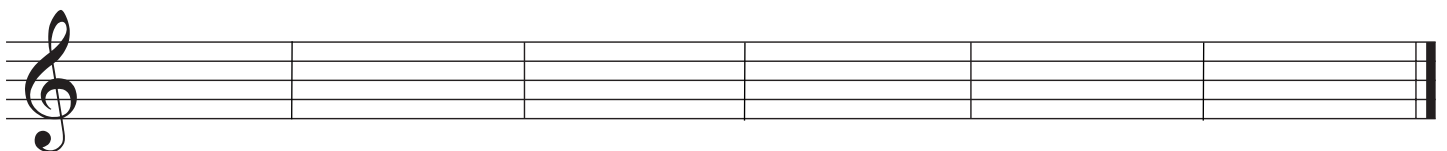
b) 2. ja 4. väliin
(palkin kanssa).

1. Piirrä ensin nuotin pää.
2. Vedä varsi ylhäältä alas.
3. Yhdistä nuotit palkilla.
4. Huomioi nuotin varsien suunta viivastolla.



c) 2. väliin

d) 3. viivalle



Musiikin teoriaa 4

Musiikin teoria (osa-alue)
Kirja 1

DUURIASTEIKKO

Duuriasteikko muodostuu **koko-** (1) ja **puoliaskelista** (1/2).

Sävelten väli on *kokoaskel*, paitsi **3. ja 4. sekä 7. ja 8. sävelen** ero on *puoliaskelta*.

C-duurissa pianon valkoiset koskettimet osoittavat duuriasteikon kaavan: 1, 1, 1/2, 1, 1, 1, 1/2.

C - duuri

Duurin rakenne →

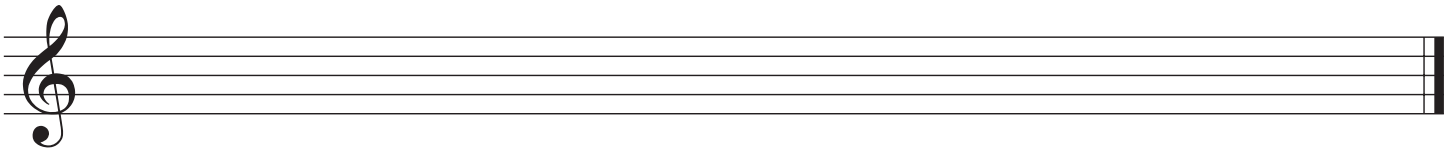
Solmisaatio nimet (s.28) → d r m f s l ti d

Nuotin nimet → c d e f g a h c

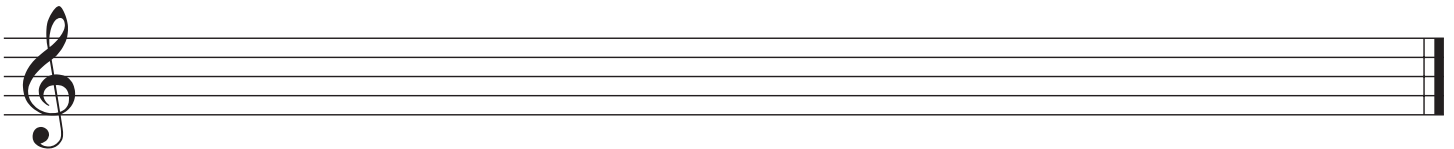
3 - 4 7 - 8

TEHTÄVIÄ

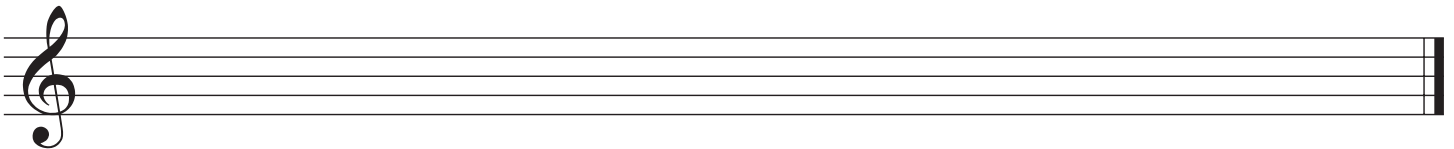
1 Kirjoita C-duuriasteikko kokonuotein (1/1).



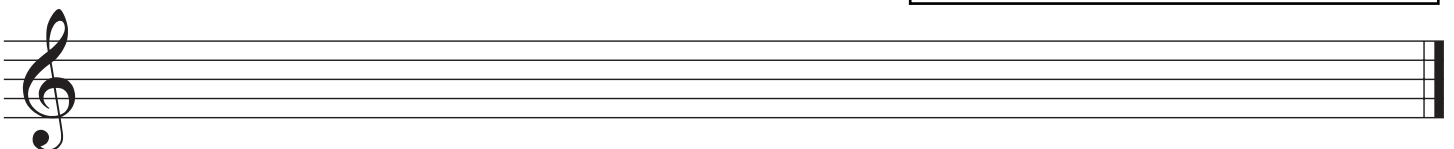
2 Kirjoita C-duuriasteikko puolinuotein (1/2). Muista *nuotinvarsien* suunta viivastolla(s.7).



3 Kirjoita C-duuriasteikko neljäsosanuotein (1/4).



4 Kirjoita C-duuriasteikko kahdeksasosanuotein (1/8) palkin kanssa.



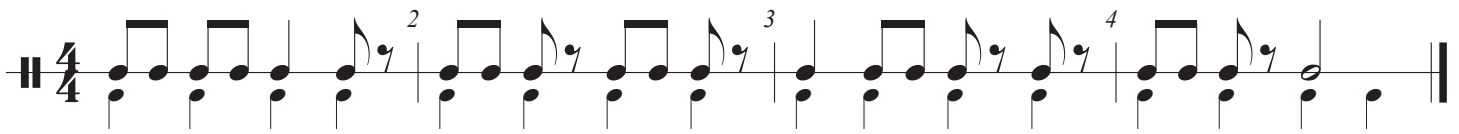
Elävän musiikin esimerkit on laatikoitu **Musiikin teoriaa** sivuilla.
Sivulla 80 on sävellys (1)
The Skater's Waltz
Suorita tehtävä ohjeiden mukaisesti.
Soita myös sävellyksien teemoja pianon kanssa tai omalla soittimella.

Säveltapailuharjoituksia 7

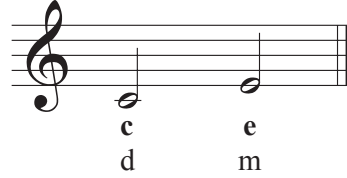
KAHDEKSASOSATAUKO



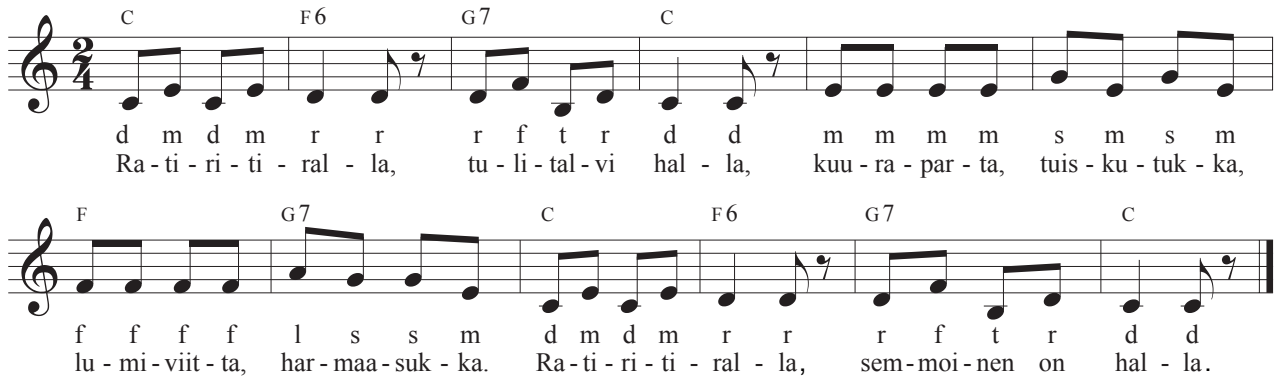
Säveltapailu (osa-alue)
Kirja 1



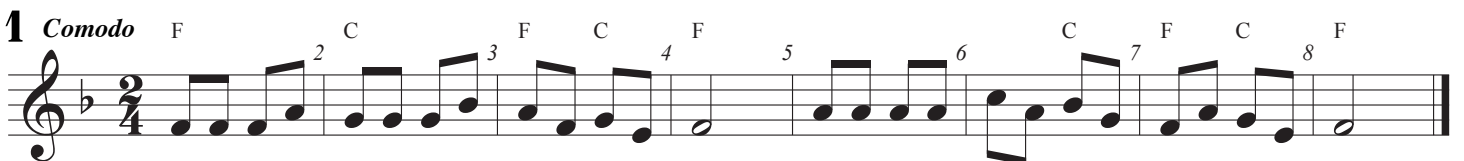
Intervalli:
Terssi



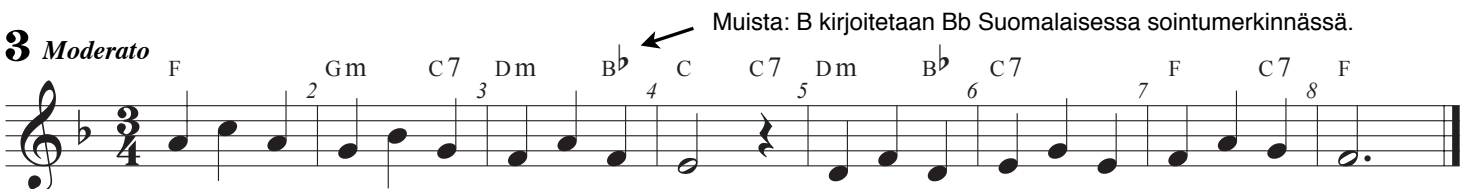
Ratiriti Ralla



Terssiharjoitus



Pianolla soittaessa on **f-avaimen** (*basso*) nuottien tunteminen tärkeää. Opettele **f-avaimella** olevat nuotit. Sivulla 88 harjoitellaan **basson** kirjoittamista **f-avaimella** sointumerkinnän mukaan. Mallit on samalla sivulla, sekä harjoitusohjeet.



Säveltapailuharjoituksia 14

KOLMISOINNUN LAULAMINEN MOLLISSA

Säveltapailu (osa-alue)
Kirja 1

Duurikolmisoinnusta laskeudutaan *mollikolmisointuun*.

Diagram illustrating the transition from a triad in D major (D-F-A) to a triad in D minor (D-F-B). The notes are shown on a staff with solfège syllables and letter names below them.

Duuri (D major): c e g e c / d m s m d

Molli (D minor): c h a c e c a / d t l d m d l

a - molli

A minor scale: a h c d e f g a / l t d r m f s l

Pajupilli

Am Dm6 E Am C F C Dm
l l t d d t t l l m m d m s l m m f
Tein mi-nä pil - lin pa - ju - puus - ta, to - ki vain pa - ju - puus - ta. Hei,

Am F Am/E E7 Am 1. Dm Am 2.
m m m r d d d t l l t d d d d m t d l l f l l
so-re-as-ti ko-re-as-ti pil - li-ni soi - pi, to-ki vain pa - ju - puus-ta. Hei, puus - ta.

1 *Larghetto*

Am Dm E Am F G Am Dm E7 Am
2 3 4 5 6 7 8

2 *Espressivo*

Am C F Am F G Dm Am/E E7 Am
2 3 4

3 *Moderato*

Am E C E7 Am Dm Am F Am/E E7 Am
2 3 4 5 6 7 8

Sivulla 89 on ohjeet
allaolevaan melodiaan.

Kokonuotti (1/1)

taa - aa - aa - aa

Pisteellinen puolinuotti (1/2 + 1/4)

taa - aa - aa

Puolinuotti (1/2)

taa - aa

Neljäsosanuotti (1/4)

taa

Kahdeksasosanuotti (1/8)

tii

tii tii

Kuudestoistaosanuotti (1/16)

ta - ka - ta - ka

Kaaritettu neljäsosanuotti (1/4 + 1/8)

taa - aa tii

Pisteellinen neljäsosanuotti (1/4 + 1/8)

taa - aa tii

1/8 + 1/16 nuotit

ta - ka - ta - ka tii ta - ka tii ta - ka

Pisteellinen neljäsosanuotti (1/4 + 1/8)

taa - a tii

Pisteellinen neljäsosanuotti (1/8 + 1/4)

tii taa - a

Synkooppi (1/8 + 1/4 + 1/8)

tii taa tii

Rytmiharjoituksia 1

Perusnuottien aika-arvot kokonuottiin suhteutettuna

Lue allaolevat rytmit luentatavuin perussykettä (1/4 nuotti) koputtaen (s.6).

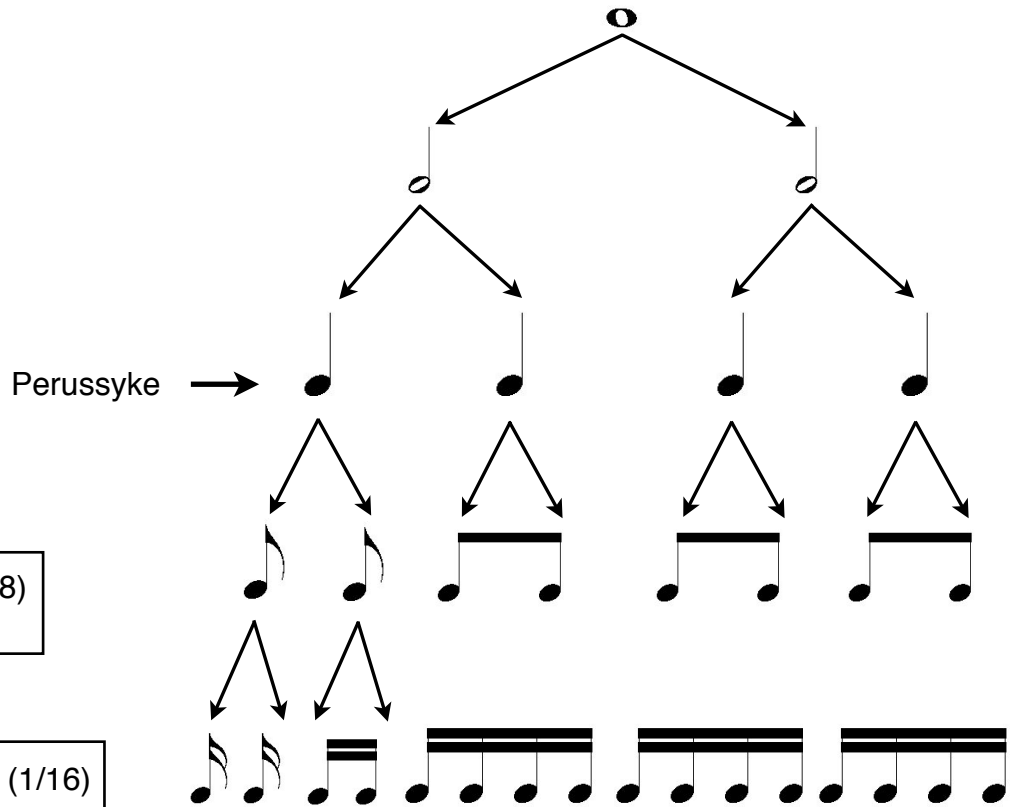
1 kokonuotti (1/1)

2 puolinuottia (1/2)
sisältyy kokonuottiin.

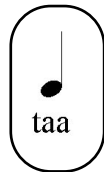
4 Neljäsosanuottia (1/4)
sisältyy kokonuottiin.

8 Kahdeksasosanuottia (1/8)
sisältyy kokonuottiin.

16 Kuudestoistaosanuottia (1/16)
sisältyy kokonuottiin.



Harjoitellaan **neljäsosanuottia**



Kahdeksasosanuottia



Nuotit rytmiviivaston alapuolella (1/4) ovat tahtiosoituksen osoittamaa perussykettä. Rytmejä luettaessa koputa perussykettä kaksi tahtia alkuun oikean tempon löytämiseksi.

1 Allegro

2 Comodo

Ohjelmistoa 6

Ohjelmistoa (osa-alue)
Kirja 1

30 *Andante*

Kyöneleet

Suomalainen kansanlaulu

Musical notation for 'Kyöneleet' in 2/4 time. The melody is written on a treble clef staff. Chords are indicated above the notes: Am, F, Dm6, Esus, E, E7, Am, F, E7, F, Am.

31 *Moderato*

Hetki Vain

Unkarilainen kansanlaulu

Musical notation for 'Hetki Vain' in 2/4 time. The melody is written on a treble clef staff. Chords are indicated above the notes: Am, F, Dm6, E7, Am, Dm6, H7, E7, Am, Dm6, H7, E7, Am.

32 *Adagio*

Lasten Rattaat

Suomalainen kansanlaulu

Musical notation for 'Lasten Rattaat' in 2/4 time. The melody is written on a treble clef staff. Chords are indicated above the notes: Am, G, Am, G, Am, F, C, Am, F, Dm6, Esus, E, F, Am, G, Am.

33 *Andante*

Vadelmia Poimimaan

Suomalainen kansanlaulu

Musical notation for 'Vadelmia Poimimaan' in 2/4 time. The melody is written on a treble clef staff. Chords are indicated above the notes: Dm, Gm, Dm, A7, Bb, Gm6 A7 Dm, Dm, Gm, F, C7, F, Gm6 A7 Dm, Gm6, A7, Bb, Gm6, A7, Dm, F, A7, Bb, Gm6, A7, Dm.

34 *Lento*

Yö

Suomalainen kansanlaulu

Musical notation for 'Yö' in 3/4 time. The melody is written on a treble clef staff. Chords are indicated above the notes: Dm, Bb, Dm, F, Dm, Bb, Gm7, F, Dm, A7, Dm.

35 *Andante*

Sade

Suomalainen kansanlaulu

Musical notation for 'Sade' in 4/4 time. The melody is written on a treble clef staff. Chords are indicated above the notes: Dm, Gm, A, Gm A7 Dm, Gm A7 Dm, Gm A7 Dm. Dynamics are indicated below the notes: *f*, *p*, *ff*, *pp*, *f*, *mf*, *f*, *mp*.

Musiikin teorian sovellutuksia elävään musiikkiin 1

1 Kirjoita *nuotin nimet, oktaavialat ja koko-* (1) sekä *puoliaskleet* (1/2) mallin mukaan.

Tempo de valse

Tahtiosoitus, (3 x 1/4 nuottia).

Soita pianolla tai omalla instrumentilla.

The Skaters' Waltz Cmaj7 Emil Waldteufel

2 Kirjoita *nuotin nimet ja koko-* (1) sekä *puoliaskleet* (1/2). Huom! Tilapäiset etumerkit vaikuttavat yhden tahdin ajan.

Kromatika (Mikrokozmosz) II

Bartok.B

3 Kirjoita **F-duuri** tilapäisellä etumerkillä alaspäin (laskevana). Aloita sävelestä f^2 noudattaen viivaston alapuolella olevaa rytmiä. **Muista:** Nuotin varsien suunta.

Tahtiosoitus, (4 x 1/4 nuottia).

Tahtiosoitus

$\frac{4}{4}$ Ylempi numeroista osoittaa tahtiosien lukumäärän (4 x 1/4 nuottia) ja alempi numeroista **aika-arvon** (1/4). Katso s. 10.

4 Merkitse *nuotin nimet ja koko-* (1) sekä *puoliaskleet* (1/2) ja *oktaavialat* mallin mukaan.

Gypsy Love Song

Moderato

Viktor Herbert

Basson kirjoittaminen sointujen mukaan 1

Melodioita duurissa

Harjoitellaan kirjoittamaan *f-avaimella* olevaa *basso* sointumerkkien mukaan.

1. Allaolevat melodiat on poimittu edellä olevista säveltapailuharjoituksista malleiksi.
2. Melodian numero on merkitty otsikkoon, sivun numero sulkumerkkeihin.
3. **Basson** kirjoittaminen sointumerkkien mukaan vahvistaa **f-avaimella** olevien nuottien hallintaa.
4. Melodioita olisi hyvä soittaa myös kosketinsoittimella laulamisen ohella.
Olipa instrumentti mikä tahansa, kosketinsoitin tukee oppimista.

Kirjoitus ohjeita allaoleviin harjoituksiin:
Kirjoita **melodia** nuottivihkoon **g-avaimella** ylemmälle viivastolle.
Basso alemmalle viivastolle **f-avaimella** sointumerkkien mukaan.

Oktaavialat g-avaimella ja f-avaimella on merkitty sivulle 91.

- 1 Kirjoita sivulla 31 *melodian 1* basso allaolevan *mallin* mukaan. Noudata sointumerkkejä.

Sointumerkit ovat kirjoitettu nuottien yläpuolelle.

Soita aluksi molempia viivastoja erikseen, sen jälkeen samaanaikaan.

Melodia 4 (s.31)

c a d g f c d g c

Nuotinnimet ovat viivaston alapuolelle kirjoitettu sointumerkinnän mukaan.

- 2 Kirjoita sivulla 35 *melodian 3* basso allaolevan *mallin* mukaan. Noudata sointumerkkejä.

Melodia 1 (s.34)

Kirjain kauttaviivan jälkeen tarkoittaa **bassossa** olevaa säveltä.

Andante

f d c c

Jatka nuottien merkintää sointumerkinnän mukaan.

- 3 Kirjoita sivulla 36 *melodian 1* basso allaolevan *mallin* mukaan. Noudata sointumerkkejä.

Melodia 3 (s.36)

Andantino

Kirjoita nuotinnimet sointumerkinnän mukaan.

Oktaavialat pianon koskettimilla

Musiikkia *Laulaen ja Kirjoittaen 1* käytettävät **oktaavialat** nuoteilla sekä pianon koskettimilla.

c^1 = 1. ala-apuviivalla

c^1 = 1. ylä-apuviivalla

| | | | |
|-------------------------|-------------------------------|-------------------------------|-------------------------------|
| c d e f g a h | $c^1 d^1 e^1 f^1 g^1 a^1 h^1$ | $c^2 d^2 e^2 f^2 g^2 a^2 h^2$ | $c^3 d^3 e^3 f^3 g^3 a^3 h^3$ |
| Pieni oktaaviala | 1-viivainen oktaaviala | 2-viivainen oktaaviala | 3-viivainen oktaaviala |

Kontra oktaaviala Suuri oktaaviala **Pieni oktaaviala** **1-viivainen oktaaviala (Kesimmäinen)** 2-viivainen oktaaviala 3-viivainen oktaaviala 4-viivainen oktaaviala

C_1 C c c^1 c^2 c^3 c^4

a h c d e f g a h c d e f g a h c d e f g a h c d e f g a h c d e f g a h c d e f g a h c d e f g a h c d e f g a h c